

वेळ : 3 तास

गुण : 80

Time : 3 Hours

Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

1. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.
 - अ) प्रणाली म्हणजे काय हे सांगून प्रणाली मार्गाची कोणतीही चार तत्त्वे लिहा.
a) What is a system and write any four principles of system's approach.
 - ब) परिष्करण म्हणजे काय हे सांगून सोदाहरण स्पष्ट करा.
b) Define Revision and explain it with example.
 - क) शिक्षण व प्रशिक्षण म्हणजे काय हे सांगून त्यातील फरक स्पष्ट करा.
c) What is mean by education and training and explain the difference between them.

- ड) अध्ययनाची वर्तनवादी उपपत्ति सोदाहरण स्पष्ट करा.
- d) Explain behaviourist theory of learning with examples.
- इ) संक्षिप्त टीप लिहा - 'अनुदेशन'.
- e) Write short note on 'Instruction'.

2. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

- अ) उद्दिष्टे आणि कृती-उद्दिष्टे या संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.
- a) Explain with examples the concept of objectives and performance objectives.
- ब) शिक्षणतज्ज्ञ 'बिग्स' (Biggs) यांनी सुचविलेले अध्ययनाचे चार टप्पे थोडक्यात लिहा.
- b) Write and explain in short the four phases by educationist 'Biggs'.
- क) भावात्मक क्षेत्रातील टप्प्यांचे विश्लेषण करा.
- c) Explain the stages in the affective domain.
- ड) रॉबर्ट गॅनेने सांगितलेल्या अध्ययनाच्या अवस्था थोडक्यात लिहा.
- d) Write in short the learning phases identified by Robert Gange.
- इ) कार्यविश्लेषण करतांना कोणत्या गोष्टी लक्षात ठेवणे आवश्यक आहे ?
- e) What should be keep in mind when activity analysis is performed?

3. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) संक्षिप्त टीप लिहा - 'गरजांचे पृथक्करण'.

a) Write short note on 'Analysis of Needs'.

ब) बदललेल्या (रुपांतरित) प्रणाली प्रतिमानातील खालील मुद्दे स्पष्ट करा.

i) गरज

ii) कार्य

iii) उद्दिष्ट्ये

iv) अडथळे

b) Explain the following points with reference to the modified systems model.

i) Need

ii) Tasks

iii) Objectives

iv) Constraints

क) अभ्यासक्रम व पाठ्यक्रम यातील फरक थोडक्यात स्पष्ट करा.

c) Distinguish between the curriculum and syllabus in short.

ड) सुस्पष्ट अभ्यासक्रमाची गरज थोडक्यात स्पष्ट करा.

d) Explain in short the necessity (need) for clarity in a curriculum.

इ) अभ्यासक्रमाच्या घटकातील 'परीक्षण व मूल्यमापन' या घटकाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण द्या.

e) Explain in short the unit testing and evaluation guidelines in short.

4. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) उद्दिष्ट्यांचे कोणतेही पाच फायदे लिहा.

a) Write any five advantages of objectives.

ब) शिक्षणक्रम उद्दिष्ट्ये आणि अभ्यासक्रम उद्दिष्ट्ये यामधील फरक थोडक्यात स्पष्ट करा.

b) Find the difference between syllabus objectives and curriculum objectives.

क) खालील उद्दिष्ट्यांसाठी वर्तन निष्पत्ती लिहा.

i) ज्ञान

ii) आकलन

क) Write the learner behaviour for the following objectives.

i) Knowledge

ii) Understanding

ड) 'शिक्षक हे संस्कृतीचे वाहक बनतात.' एम.एफ.डी. यंग यांच्या विचारांचा आधार घेऊन स्पष्ट करा.

d) Teachers become mere transmitters of an elite culture. Explain by considering the thoughts of M.F.D. Young.

इ) आशयाची क्रमवारी ठरवितांना कोणत्या बाबी विचारात घ्याव्या लागतात ?

e) What things to be considered for sequencing of the content?

